

Załącznik Nr 1
do uchwały XIV/91/11
Rady Gminy Wielgie
z dnia 06 grudnia 2011 r.
w sprawie przyjęcia gminnego
programu profilaktyki
i rozwiązywania
problemów alkoholowych
oraz przeciwdziałania narkomanii
na rok 2012

**GMINNY PROGRAM
PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
ALKOHOLOWYCH
ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
NA ROK 2012**

SPIS TREŚCI

POSTANOWIENIA OGÓLNE	3
PODSTAWOWE PROBLEMY	6
DIAGNOZA LOKALNYCH PROBLEMÓW DOTYCZĄCYCH UZALEŻNIEŃ	8
CELE PROGRAMU.....	16
LOKALNA LISTA ZASOBÓW – REALIZATORZY GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII.....	17
ADRESACI GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII	18
ŹRÓDŁA I ZASADY FINANSOWANIA GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA TERENIE GMINY WIELGIE.....	19
ZADANIA GMINNEGO PROGRAMU W ZAKRESIE PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII	20
ZADANIA I ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW KOMISJI DS. ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH	23
POSTANOWIENIA KOŃCOWE.....	24

POSTANOWIENIA OGÓLNE

Problemy używania i nadużywania substancji uzależniających zajmują szczególne miejsce wśród problemów społecznych i społeczno-zdrowotnych.

Gwałtowne przemiany społeczne przyniosły za sobą pozytywne aspekty, odsłaniając jednocześnie inne niepokojące zjawiska. Obok licznych osiągnięć w niemal wszystkich dziedzinach życia, rozwój cywilizacji spowodował również wiele negatywnych skutków. Ciągłe przyspieszające, wymagające coraz to większego wysiłku psychicznego, tempo życia staje się dla wielu z nas przyczyną życiowych niepowodzeń i konfliktów. To właśnie szukanie coraz to nowszych sposobów, ułatwiających rozwiązywanie życiowych problemów oraz rozładowywanie napięcia, doprowadziło do występowania uzależnień na tak szeroką skalę. Alkoholizm, czy narkomania dotyczą bowiem wszystkich grup społecznych, bez względu na region, wiek, wykształcenie i status finansowy. Uzależnienia dotyczą wszystkich obszarów naszego życia. Można je pogrupować ze względu na związane z nimi problemy:

I Szkody występujące u osób uzależnionych:

- 1.Samozniszczenie osób uzależnionych,
- 2.Uszkodzenie zdrowia, związane z używaniem narkotyków u dorosłych osób,
- 3.Uszkodzenia rozwoju psychofizycznego i kariery edukacyjnej uzależnionej młodzieży.

II Szkody u członków rodzin alkoholowych:

- 1.Problemy dorosłych współżyjących z alkoholikami i innymi uzależnionymi,
- 2.Problemy dzieci wychowywanych w domach, w których występuje problem uzależnienia,
- 3.Problemy Dorosłych Dzieci Alkoholików.

III Alkoholowa dezorganizacja środowiska pracy:

- 1.Absencja i wypadki,
- 2.Obniżanie wydajności pracy,
- 3.Alkoholowa patologizacja populacji bezrobotnych.

IV Naruszania prawa i porządku przez osoby uzależnione od alkoholu i innych narkotyków:

- 1.Przestępczość osób nietrzeźwych,
- 2.Prowadzenie pojazdów w stanie nietrzeźwości,
- 3.Alkoholowe zaburzenia zachowania w miejscach publicznych.

V Przesłępstwa i wykroczenia związane z obrotem alkoholem i innymi narkotykami:

- 1.Nielegalny import, produkcja i sprzedaż napojów alkoholowych i narkotyków,
- 2.Sprzedaż alkoholu i innych narkotyków osobom nieletnim i nietrzeźwym,
- 3.Reklama i propagowanie napojów alkoholowych.

Zjawiska uzależnień mają przemożny wpływ na bezpieczeństwo społeczne oraz na stan zdrowia i relacje międzyludzkie, dlatego tak ważne jest rozwiązywanie problemów z nimi związanych i zapobieganie im.

Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i o przeciwdziałaniu narkomanii nakładają na samorząd gminy szereg obowiązków w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i tych związanych z narkomanią wśród mieszkańców gminy. Obie te ustawy dają jednocześnie ogromną szansę, aby rozwiązywać zarówno te już istniejące jak i pojawiające się z coraz większym nasileniem problemy alkoholowe, narkotykowe i tytoniowe, a nade wszystko zapobiegać im właśnie na najniższym szczeblu administracji tj. w samorządach gminnych poprzez realizację takich zadań, jak m.in.:

1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych, zagrożonych uzależnieniem, współuzależnionych, dla rodzin osób uzależnionych oraz osób dotkniętych przemocą w rodzinie.
2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy uzależnień pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i przemocy w szczególności dla dzieci i młodzieży.
4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń pozarządowych i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie.
5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Realizację tych zadań inicjuje, powoływana przez Wójta Gminy Wielgie, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Co roku opracowuje ona Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii. Program ten dostosowany jest do specyfiki uzależnień występujących w gminie Wielgie oraz uwzględnia lokalne możliwości jego realizacji: prawne, administracyjne, ekonomiczne. Dotychczasowe doświadczenia wskazują na konieczność realizacji programu przy współdziałaniu osób, instytucji, organizacji zajmujących się kulturą, edukacją, pomocą społeczną, sportem, rekreacją, wychowaniem w trzeźwości, leczeniem osób uzależnionych i kreujących inne działania, szczególnie w zakresie pracy z dziećmi i młodzieżą.

Podstawę opracowania niniejszego programu stanowią:

- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Program na 2012 rok opracowany dla gminy Wielgie zgodnie z w/w ustawami reguluje prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień, działań ukierunkowanych na osoby uzależnione od alkoholu, narkotyków, członków ich rodzin oraz rodziny, w których występuje przemoc domowa. Wszelkie działania w tym zakresie mają nie tylko umocowania ustawowe, ale przede wszystkim stanowią świadome działania samorządu na rzecz dobra społeczności lokalnej. Jest on przyjęty przez Radę Gminy Wielgie, która uznaje problemy wynikające z picia alkoholu i używania narkotyków za jedno z ważniejszych problemów społecznych.

Uzależnienie w znaczeniu encyklopedycznym to nabyta silna potrzeba wykonywania jakiejś czynności lub zażywania jakiejś substancji.

W języku potocznym termin "uzależnienie" jest stosowany głównie do nadużywania alkoholu (alkoholizm), narkotyków (narkomania), leków (lekomania), czy papierosów. W szerszym kontekście może odnosić się do wielu innych zachowań, np. hazardu, oglądania telewizji, internetu, czy seksu. Są to uzależnienia często mniej znane i opisane, nie zawsze nawet określane w oficjalnych klasyfikacjach chorób, jako zaburzenia.

Szerokie możliwości sytuacji, w których może pojawić się uzależnienie, jak i znaczny wpływ okoliczności sprzyjających powstawaniu nałogu powoduje, że istnieje duża różnorodność uzależnień oraz wiele ich przyczyn.

Przyczyny uzależnień można pogrupować w sposób następujący:

- przyczyny biopsychiczne - zaburzenia emocjonalne i związana z nimi podatność na uzależnienia, zaburzony rozwój osobowości, nadpobudliwość psychiczna, brak odporności na stres, choroby somatyczne i psychiczne, nerwice, uszkodzenia mózgu, podatność na uzależnienia, zaburzenia w funkcjonowaniu układu nerwowego
- przyczyny psychospołeczne - zaburzone oddziaływanie środowiska rodzinnego i szkolno - wychowawczego, spowodowane brakiem lub niedostatecznym zaspokojeniem określonych potrzeb jednostki, różnorodne niepowodzenia w życiu (w sferze zawodowej lub osobistej), wycofanie się jednostki w świat iluzji - w ten sposób jednostka chce uciec przed sytuacją życiową, która jest dla niej stresująca, bolesna i której nie akceptuje
- przyczyny kulturowe - określona moda, potrzeba odniesienia sukcesu, zbyt mała ilość rozrywek, brak atrakcyjnych zajęć, ogólna dostępność środków odurzających, sprzeciw wobec obowiązującym i społecznie akceptowanym systemom norm i wartości, chęć zaspokojenia określonych potrzeb, brak celów i perspektyw.

Uzależnienia głęboko zaburzają świadomość i wolność człowieka, niszcząc go we wszystkich sferach jego człowieczeństwa i jego aktywności. Prowadzą do degradacji życia psychicznego, duchowego, moralnego i religijnego. Powodują powolną utratę wolności i odpowiedzialności. Zaburzają więzi międzyludzkie oraz uniemożliwiają normalne funkcjonowanie w rodzinie i społeczeństwie. Uzależnienia pociągają za sobą różnego rodzaju zagrożenia:

- fizyczne - niekorzystny wpływ na zdrowie; może być to wpływ bezpośredni (np. nieprawidłowe funkcjonowanie układu krążenia, pokarmowego, oddechowego, nerwowego) lub pośredni (uzależnienia mogą powodować złą dietę, zaprzestanie dbania o siebie, czego konsekwencją może być stan chorobowy)

- psychologiczne - nałóg staje się najważniejszym elementem życia, w wyniku czego na dalszy plan schodzą codzienne czynności oraz cele życiowe; uzależnienie może powodować niską samoocenę, obniżenie samokontroli oraz brak zaufania do samego siebie
- pedagogiczne - można wyróżnić tu skutki rodzinne (zakłócenie prawidłowego funkcjonowania rodziny, zaburzenia w obszarze ról i funkcji pełnionych w rodzinie, przemoc w rodzinie), kryminologiczne (uzależnienia mogą być źródłem przestępczości); występuje tu czynnik wiktyimizacji - jednostki uzależnione są w większym stopniu narażone na działania przestępcze skierowane przeciwko nim
- społeczne - konsekwencją uzależnień może być utrata pracy, dochodów, oszczędności, wydatki na leczenie odwykowe, zniszczenie związków międzyludzkich i więzi interpersonalnych, związanie się z grupami przestępczymi, agresja i przemoc.

Uzależnienie należy uznać za element patologii społecznej w naszym kraju. Problemów tych nie można rozpatrywać w oderwaniu od innych problemów społecznych. Usuwanie przyczyn uzależnienia jest możliwe tylko i wyłącznie z równoległym uzdrawianiem całego życia społecznego. Propagowane działania zmierzające do walki z uzależnieniami wspierane są przez działania na rzecz promocji zdrowia. Obok przekazywania wiedzy na temat przyczyn uzależnienia i jego skutków coraz bardziej istotną rolę odgrywa: kształtowanie prawidłowych postaw, pomoc w kształtowaniu adekwatnego obrazu własnej osoby i dostrzegania osobistych możliwości rozwojowych, uczenie radzenia sobie w sytuacjach trudnych i konfliktowych, tworzenia systemu odniesień wartości, który pozwala realizować to, co się uznaje za najważniejsze. Skuteczna profilaktyka polega bowiem na takim wychowaniu, które pozwala na odróżnianie tego, co rozwija, od tego, co deprecjonuje, aby budować umiejętność kierowania własnym życiem w sposób świadomy i odpowiedzialny.

W perspektywie powyższych rozwiązań profilaktyka uzależnień polega nie tylko na promowaniu zdrowia fizycznego i psychicznego, lecz także, a nawet przede wszystkim na poprawieniu jakości więzi międzyosobowych, oraz pogłębianiu etycznej wrażliwości młodego człowieka i jego najbliższego środowiska rodzinnego, rówieśniczego, szkolnego i społeczno-kulturowego.

DIAGNOZA LOKALNYCH PROBLEMÓW DOTYCZĄCYCH UZALEŻNIEŃ

Gmina Wielgie to gmina wiejska położona w środkowej części kraju, w południowo - wschodniej części województwa kujawsko - pomorskiego, w powiecie lipnowskim. Graniczą z nią takie gminy, jak: Fabianki, Tłuchowo, Lipno, Skępe i Dobrzyń nad Wisłą. Gmina Wielgie zajmuje powierzchnię 13382 ha. W jej skład wchodzi 32 miejscowości o charakterze rolniczym podzielone na 17 sołectw. Liczba mieszkańców na dzień 31.12.2010r. wynosiła 6933 osoby.

Siedziba władz gminy znajduje się we wsi Wielgie.

Na terenie gminy działają 3 Szkoły Podstawowe w Czarnem, Wielgiem, Zadusznikach, 1 Publiczne Gimnazjum w Wielgiem, 3 świetlice profilaktyczno – wychowawcze w Czarnem, Wielgiem i Zadusznikach oraz Ośrodek Kultury w Wielgiem. Znajdują się również 3 Kościoły parafialne w Czarnem, Wielgiem i Zadusznikach. Na terenie gminy działa również Dom Pomocy Społecznej w Nowej Wsi.

Posterunek Policji dla gminy Wielgie funkcjonuje w Dobrzyniu n/Wisłą.

Mieszkańcy gminy w swoim codziennym życiu zmagają się z licznymi problemami, z problemami które swoim zasięgiem obejmują coraz liczniejsze grupy ludzi i coraz młodsze pokolenie. Coraz częściej pojawiają się sytuacje kryzysowe, narasta destabilizacja, niepewność i napięcie społeczne. Wzrasta liczba mieszkańców żyjących w warunkach niezmiernie trudnych, ludzi bezrobotnych, opuszczonych, którzy uciekając od problemów codzienności sięgają po alkohol.

Wg badań prowadzonych w ramach Diagnozy lokalnych problemów społecznych triadę najbardziej palących problemów w gminie Wielgie stanowią współzależne od siebie zjawiska: tj. bezrobocie, alkoholizm oraz kryzys rodziny.

Mieszkańcy na pierwszym miejscu usytuowali bezrobocie, rozumiane jako zjawisko towarzyszące gospodarce wolnorynkowej, oznaczające brak pracy zarobkowej dla osób zdolnych do jej wykonywania i deklarujących chęć jej podjęcia.

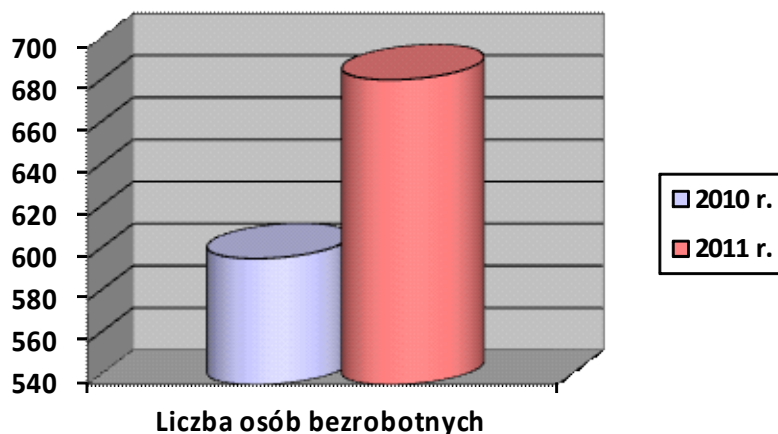
Rynek pracy jest kategorią ekonomiczną, jest to miejsce zetknięcia się podaży i popytu na pracę, a jego podstawowa funkcja polega na dążeniu do równoważenia obu tych elementów. Na rynku pracy może występować stan równowagi między podażą a popytem na pracę, określany jako stan pełnego zatrudnienia. Może się on jednak charakteryzować brakiem równowagi pomiędzy podażą i popytem na pracę w postaci bezrobocia.

Zła sytuacja na rynku pracy w całej Polsce ma niekorzystny wpływ również na stan bezrobocia w naszym województwie, powiecie, a co za tym idzie i w gminie.

Wg danych z Głównego Urzędu Statystycznego stopa bezrobocia, rozumiana jako procentowy udział liczby bezrobotnych w liczbie ludności aktywnej zawodowo, na dzień 30 września 2011 r. w Polsce wynosiła 11,8%, w województwie kujawsko-pomorskim 15,9%, a w powiecie lipnowskim 28,0%.

Na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Lipnie na dzień 30 września 2011 r. odnotowano 7001 zarejestrowanych osób bezrobotnych, w tym 685 mieszkańców gminy Wielgie. 111 z tych osób posiadało prawo do zasiłku dla bezrobotnych.

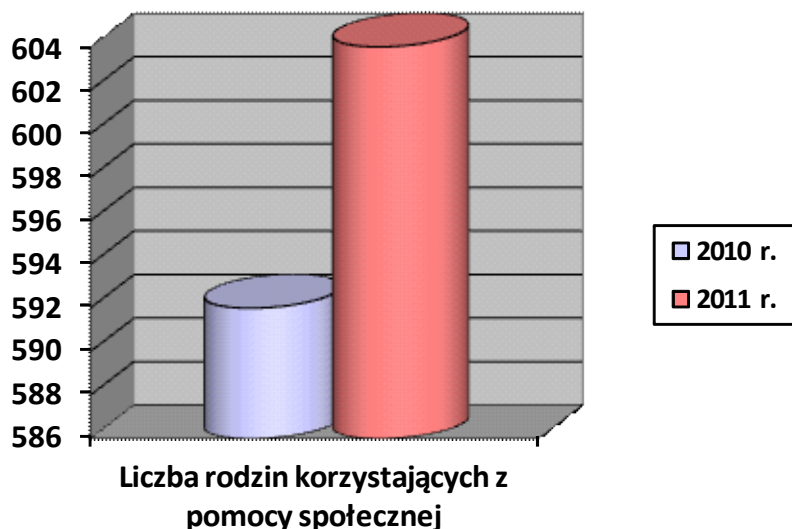
Porównanie bieżącego roku z ubiegłym ukazuje poniższy wykres, który przedstawia liczbę osób bezrobotnych z gminy Wielgie zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Lipnie na dzień 30 września (dane z Powiatowego Urzędu Pracy w Lipnie).

Bezrobocie dotyka szerokie kręgi społeczne, polega na kumulowaniu negatywnych cech położenia materialnego, społecznego oraz politycznego, jest odbierane jako nieprawidłowe i zakłóca prawidłowy rozwój. Negatywne jego skutki są dotkliwe, nie tylko dla osób bezrobotnych i ich rodzin, ale także dla społeczeństwa całej gminy. Niewiele jest, bowiem warta organizacja życia społecznego, w której duża część ludzi w okresie swojej aktywności zawodowej, mimo usilnych starań, nie może urzeczywistnić swoich wyobrażeń związanych z pracą zawodową. Bezrobocie ma wpływ na rozwój społecznej patologii. Coraz częściej występuje alkoholowa patologizacja populacji bezrobotnych, co poważnie ogranicza szanse na skuteczną pomoc w przezwyciężeniu bezrobocia, które pociąga za sobą m.in.: trudności z zagospodarowaniem wolnego czasu, izolację społeczną, zależność od innych ludzi, poczucie napiętnowania, niepokój o przyszłość, niepewność jutra, ale przede wszystkim kłopoty finansowe, a nawet często ubóstwo i co za tym idzie konieczność częstego korzystania ze świadczeń pomocy społecznej.

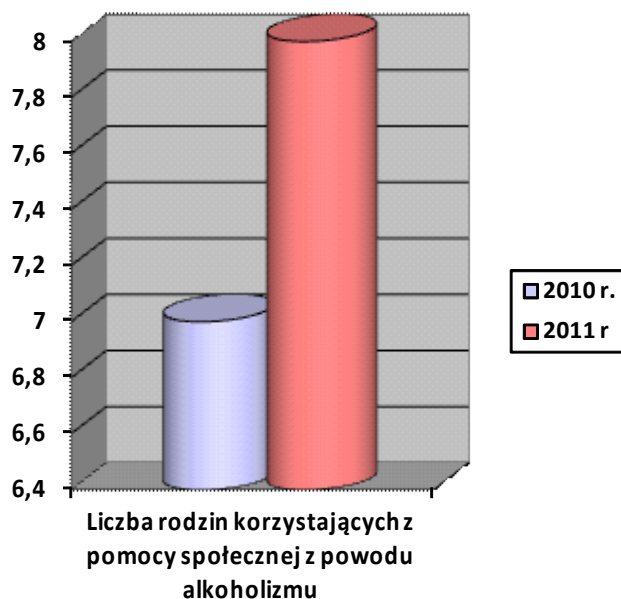
Ogółem ze świadczeń pomocy społecznej w 2010 roku skorzystało 660 rodzin. Łączna liczba klientów pomocy społecznej w gminie wyniosła 2387 osób, co stanowi 34,44% ogółu mieszkańców gminy.

Porównanie roku bieżącego z ubiegłym ukazuje poniższy wykres, który przedstawia liczbę rodzin korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wielgiem na dzień 30 września (dane z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wielgiem).

Najczęstszymi powodami korzystania z pomocy społecznej jest bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz niepełnosprawność.

W 2011 roku do 8 wzrosła liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu, co przedstawia poniższy wykres (dane z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wielgiem).

Uzależnienia to znaczący problem zarówno w skali lokalnej, regionalnej, jak również całego kraju. Na terenie naszej gminy dominującym problemem, jeśli chodzi o uzależnienia, jest alkoholizm, albo jak postuluje Światowa Organizacja Zdrowia uzależnienie od substancji typu alkoholowego. Mieszkańcy zjawisko to uplasowali na drugiej pozycji wśród znaczących problemów gminy.

Alkohol to środek, który istnieje w życiu społeczeństw od zarania dziejów. W dzisiejszych czasach towarzyszy spotkaniom, różnego rodzaju uroczystościom. Często traktowany jest jako środek przełamujący bariery, ułatwiający nawiązywanie nowych kontaktów międzyludzkich. Zdarza się, że mamy również do czynienia ze swego rodzaju przymusem spożywania alkoholu. Z roku na rok obserwujemy nasilenie się tego problemu, alkohol piją coraz młodsze osoby, coraz mniejsze znaczenie odgrywa płeć, wiek, czy status materialny.

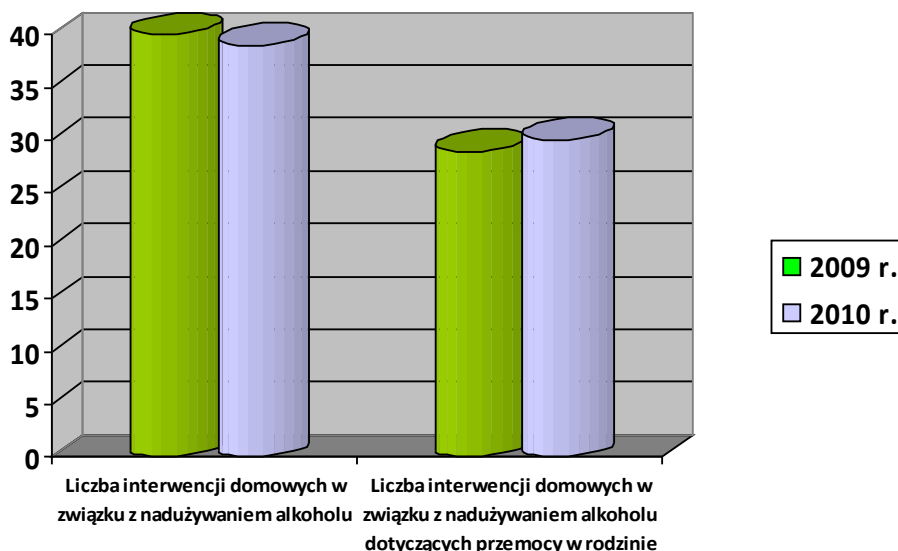
Nie sposób wymienić wszystkich szkód powodowanych nadużywaniem alkoholu, ale warto wspomnieć choćby o zdrowotnej degradacji pijących (alkohol uważany jest za jeden z ważniejszych czynników zwiększających ryzyko przedwczesnego zgonu, szczególnie wśród mężczyzn), a także o szkodach społecznych. Wyraża się to we wzroście przestępczości, w wypadkach przy pracy, wypadkach drogowych, zwiększonej liczbie zachorowań, w pobiciach. W wielu przypadkach alkoholizm jest przyczyną dezorganizacji życia rodzinnego, które często nabiera cech patologicznych. Rodzina, w której któryś z członków jest uzależniony od alkoholu nie może funkcjonować w sposób prawidłowy, brak jest współpracy pomiędzy współmałżonkami, relacje pomiędzy nimi są jednostronne. Atmosfera w domu jest napięta, następują wybuchy żalu, wypominanie krzywd, a często złość i nienawiść. W rodzinie z problemem alkoholowym w centrum relacji znajduje się alkoholik, całe życie rodzinne obraca się wokół niego. Cały swój wysiłek i energię angażuje on w kierunku zaspokojenia nałogu. W efekcie alkoholik nie ma czasu i siły, aby opiekować się dziećmi, nie wypełnia roli współmałżonka, ojca, partnera życiowego. W rodzinie brak jest ściśle określonych ról przypisanych każdemu z jej członków, nie łączą ich elementarne wartości związku opartego na miłości, tj.: intymność, bliskość, szacunek, przyjaźń, partnerstwo. Uniemożliwia to prawidłową opiekę nad dziećmi. Rodzina taka nie zaspokaja ich podstawowych potrzeb pierwotnych, a w konsekwencji i wtórnych. Należy podkreślić, że rodzina z problemem alkoholowym jest zazwyczaj rodziną wielodysfunkcyjną, gdyż obok nałogu pojawia się również problem przemocy. To właśnie przemoc domowa jest jednym z najczęściej występujących skutków związanych z problemami alkoholowymi. Członkowie rodzin doświadczają przemocy fizycznej, psychicznej, seksualnej oraz wszelkiego rodzaju zaniedbań. W stanie nietrzeźwości zanikają bowiem mechanizmy samokontroli i nasilają się zachowania agresywne. W rodzinach, które borykają się z problemem alkoholowym najbardziej poszkodowane są dzieci, które nie tylko żyją w poczuciu zagrożenia, przejmują negatywne wzorce postępowania, ale także są częstymi ofiarami przemocy. Przemoc wobec dzieci to nie tylko fizyczne karanie, to także przemoc psychiczna, wykorzystywanie seksualne, niezaspokajanie podstawowych potrzeb dziecka. Dzieci te żyją w atmosferze zagrożenia, kłamstwa, awantur i konfliktów między rodzicami. Stan ciągłego lęku, stresu,

niepewności i nieufności wobec rodziców oraz braku bezpieczeństwa sprawia, że dzieci wytwarzają postawy obronne. Postawa obronna spowodowana urazami, jakich doświadczają charakteryzuje się: nieufnością, obroną przed zmianami. Krzywdzone dzieci czują się opuszczone, winne, mniej wartościowe, bezsilne, nieakceptowane i odrzucone. Następuje zaburzenie postrzegania i rozumienia świata, a doświadczenia przeżyte w dzieciństwie mają wpływ na całe życie.

Spośród działań przestępczych zanotowanych w gminie należy zwrócić szczególną uwagę na te, które dotyczą funkcjonowania rodziny i świadczą o jej dysfunkcyjności – a co za tym idzie konieczności kompensowania jej braków. Nierzadko pierwszy sygnał o tym, że w rodzinie dzieje się coś złego to wezwanie policji do tzw. „awantury domowej” przez sąsiadów lub uczestników zajścia.

W 2010 roku na terenie naszej gminy odnotowano 39 interwencji domowych w związku z nadużywaniem alkoholu, z czego 30 dotyczyło przemocy w rodzinie. Zidentyfikowano 30 sprawców przemocy, byli to wyłącznie mężczyźni, wszyscy pod wpływem alkoholu. W ramach interwencji podejmowanych wobec sprawców przemocy w rodzinie w 2010 roku założonych zostało 25 Niebieskich Kart.

Porównanie ubiegłego roku z rokiem 2009 ukazuje wykres, który przedstawia liczbę interwencji policyjnych związanych z nadużywaniem alkoholu, w tym liczbę interwencji dotyczących przemocy domowej (dane z Posterunku Policji w Dobrzyniu nad Wisłą).

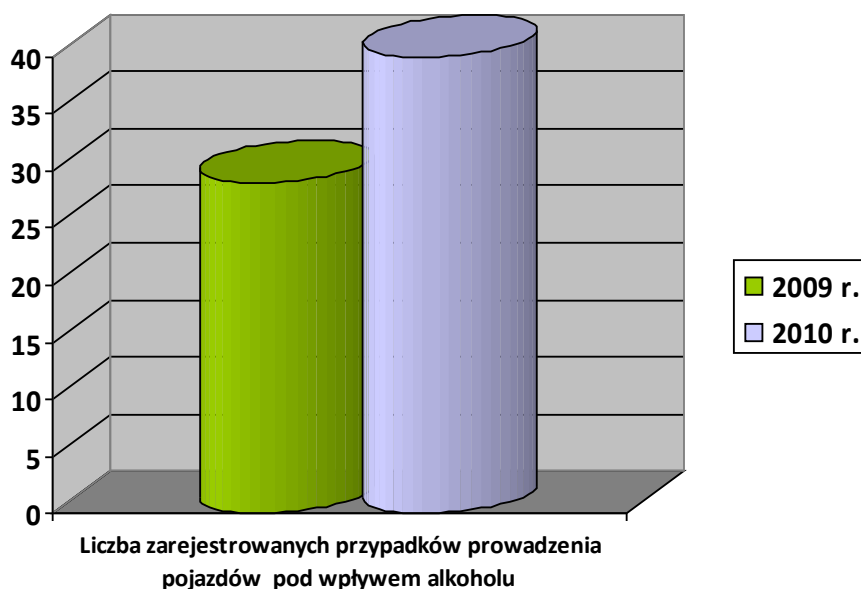

Przemoc doznana w rodzinie powoduje niezmiernie szkodliwe konsekwencje, rodzi przemoc, zostawia piętno na psychice z którym człowieka musi żyć.

Osoby będące pod wpływem alkoholu bardzo często nie biorą odpowiedzialności za swoje działania, nie liczą się z ich konsekwencjami. Tak jest chociażby w przypadku

prowadzenia pojazdów na drodze publicznej w stanie nietrzeźwości. To dominująca kategoria zarejestrowanych czynów karalnych, w gminie Wielgie, popełnionych pod wpływem alkoholu. Alkohol obniża u kierowcy sprawność psychomotoryczną, sprawność widzenia i skuteczność szybkiego reagowania. Zredukowana zostaje koncentracja i podzielność uwagi, błędnie oceniane są prędkości i odległości innych pojazdów. Alkohol zwiększa poczucie pewności siebie i skłania do wykonywania ryzykownych manewrów na drodze. W konsekwencji nietrzeźwy kierowca stwarza ogromne zagrożenie dla siebie i innych, którzy znajdują się na drodze. W 2010 roku odnotowano 40 przypadków prowadzenia pojazdów w stanie nietrzeźwości.

Zjawisko to w porównaniu z rokiem 2009 wzrosło, co przedstawia poniższy wykres (dane z Posterunku Policji w Dobrzyniu nad Wisłą).

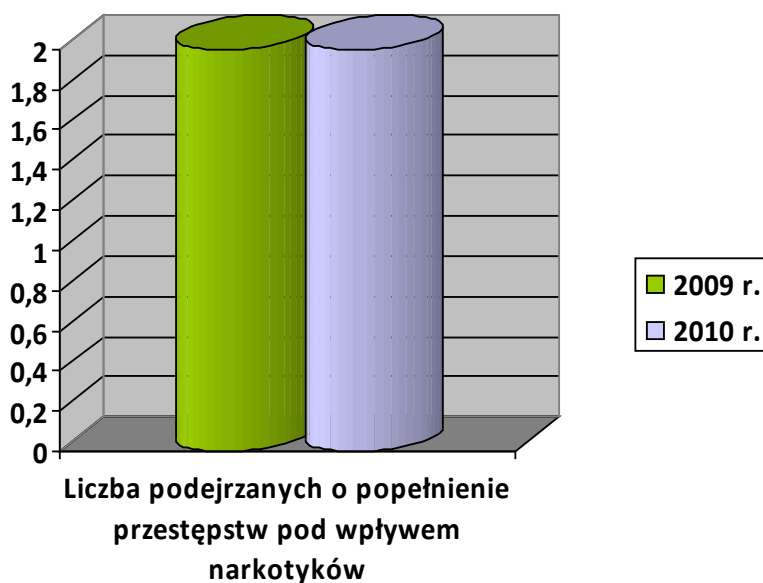

Obok uzależnień od alkoholu ważnym problemem społecznym jest narkomania. Wg ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii jest to stałe lub okresowe używanie w celach niemedycznych środków odurzających lub substancji psychotropowych, albo środków zastępczych, w wyniku czego może powstać lub powstało uzależnienie od nich.

Skala tego zjawiska wzrasta, obejmując coraz młodsze pokolenia. Z roku na rok pojawiają się na szerszą skalę nowe substancje oraz nowe wzory ich używania.

Problem narkomanii nie ominął również naszej gminy, jednak w porównaniu z problemami wynikającymi z używania i nadużywania alkoholu jest znacznie mniejszy.

Nieliczne są ujawnione przypadki osób mających problem z używaniem substancji psychoaktywnych. W roku 2010 podobnie jak w roku ubiegłym o popełnienie przestępstw pod wpływem narkotyków podejrzane były dwie osoby, co przedstawia poniższy wykres (dane z Posterunku Policji w Dobrzyniu nad Wisłą).

Uznając życie mieszkańców, za niezbędny warunek moralnego i materialnego dobra społeczności gminnej organy Gminy Wielgie są zobowiązane podejmować działania zmierzające do ograniczenia oraz zmiany struktury spożycia napojów alkoholowych, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożywania tych napojów, działanie na rzecz trzeźwości w miejscu pracy, przeciwdziałania powstawaniu i usuwania następstw nadużywania alkoholu oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu.

Władze lokalne mają realny wpływ na poziom spożycia alkoholu wśród społeczeństwa poprzez kształtowanie polityki w zakresie dostępności alkoholu. Limit punktów sprzedaży napojów alkoholowych na terenie gminy został ustalony Uchwałą Rady Gminy Nr VI/38/2003 z dnia 29 kwietnia 2003 roku na 45 punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży i 8 punktów do spożycia w miejscu sprzedaży. W 2010 roku na terenie gminy Wielgie ogółem działało 35 punktów sprzedaży napojów alkoholowych, w tym 30 punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży oraz 5 punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży. Odbyło się 9 imprez, na których sprzedaż alkoholu wymagała jednorazowego zezwolenia.

Osoby uzależnione to osoby, które potrzebują zmotywowanie do zmiany swojego postępowania i podjęcia leczenia odwykowego. Najczęściej zgłaszane są jako nadużywające alkohol przez policję, członków rodziny, pracowników socjalnych. Osobom tym udzielane jest wsparcie, informacje o skutkach choroby alkoholowej oraz możliwościach leczenia w placówkach leczenia odwykowego oraz informacje dotyczące procedury zobowiązania do leczenia. W 2010 roku członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wielgim przeprowadzili rozmowy z 21 osobami. Do punktu informacyjnego zgłosiło się 11 osób. W ubiegłym roku do sądu skierowany zostały 1 wniosek o zastosowanie obowiązku leczenia odwykowego wobec osób z problemem alkoholowym, a 2 osoby uzależnione od alkoholu zgłosiły się na leczenie dobrowolnie.

Diagnozę stanu problemów w gminie Wielgie przedstawiono na podstawie danych uzyskanych z Posterunku Policji w Dobrzyniu nad Wisłą, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wielgim, z dokumentacji Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wielgim, Powiatowego Urzędu Pracy w Lipnie oraz Diagnozy lokalnych problemów społecznym przeprowadzonej przez Centrum Rozwiązywania Problemów Społecznych z Warszawy.

CELE PROGRAMU

1. Zapobieganie powstawaniu nowych problemów wynikających z nadużywania alkoholu i narkotyków na terenie gminy Wielgie.
2. Niwelowanie, zmniejszenie problemów aktualnie występujących, wynikających z podejmowania niewłaściwych zachowań powodujących zwiększenie problemów patologii społecznej.
3. Zwiększanie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z problemami.

Warunkami niezbędnymi do osiągnięcia tych celów jest:

- Rozpoznawanie specyfiki problemów uzależnień na terenie gminy oraz potrzeb lokalnego środowiska w zakresie pomocy w ich rozwiązywaniu.
- Rozwijanie nowych poprawnych zachowań i postaw mieszkańców gminy Wielgie w sytuacjach związanych z alkoholem, narkotykami oraz następstwami ich nadużywania.
- Poszerzenie dostępności i skuteczności metod rozwiązywania problemów związanych z nadużywania alkoholu, narkotyków oraz przemocy w rodzinie.
- Wdrażanie różnych form profilaktyki kierowanej w szczególności do dzieci i młodzieży adekwatnych do istniejących na terenie gminy Wielgie problemów alkoholowych oraz skali zagrożenia narkomanią.
- Organizowanie czasu wolnego dla dzieci i młodzieży szczególnie z grup ryzyka.
- Promocja zdrowego stylu życia i promocja zdrowia psychicznego.
- Ograniczenie i zmiana struktury spożycia napojów alkoholowych.
- Niwelowanie naruszeń prawa na rynku alkoholowym w szczególności prawa zakazującego sprzedaży napojów alkoholowych osobom małoletnim poprzez zwiększenie kontroli punktów sprzedaży alkoholu.
- Budowanie skutecznych form kontroli prawnej i społecznej nad szkodliwymi formami postępowania osób nadużywających alkoholu i narkotyków.

**LOKALNA LISTA ZASOBÓW – REALIZATORZY GMINNEGO PROGRAMU
PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII**

1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
2. Pełnomocnik Wójta Gminy ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
3. Punkt informacyjny dla osób z problemem alkoholowym i ich rodzin działający przy GOPS w Wielgiem;
4. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wielgiem;
5. Punkty konsultacyjne dla osób z problemem alkoholowym oraz ich rodzin, działające w miarę potrzeb;
6. Zespół interdyscyplinarny;
7. Placówki oświatowe: Zespół Placówek Oświatowych w Wielgiem, Szkoła Podstawowa w Czarnem, Szkoła Podstawowa w Zadusznikach;
8. Świetlice profilaktyczno – wychowawcze w Wielgiem, Czarnem, Zadusznikach;
9. Komenda Powiatowa Policji w Lipnie, Posterunek Policji w Dobrzyniu n/Wisłą;
10. Ośrodek Szkolenia Kierowców „EKSPERT”;
11. Ośrodki zdrowia w: Wielgiem, Czarnem, Zadusznikach;
12. Kościoły parafialne w: Wielgiem, Czarnem i Zadusznikach.

Na terenie gminy nie działa żadna specjalistyczna placówka leczenia odwykowego. Osoby podejmujące leczenie mogą korzystać, m. in. ze świadczeń Poradni Odwykowej w Lipnie, Całodobowego Oddziału Terapii Uzależnień od Alkoholu przy Samodzielnym Publicznym Zespole Opieki Zdrowotnej w Radziejowie, oraz Przychodni Terapii i Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia przy Zespole Przychodni Specjalistycznych we Włocławku.

**ADRESACI GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII**

1. Dzieci i młodzież (w tym z rodzin dysfunkcyjnych, patologicznych bądź zagrożonych patologią);
2. Rodzice;
3. Kadra pedagogiczna szkół i przedszkola;
4. Pracownicy socjalni;
5. Pracownicy służby zdrowia;
6. Sprzedawcy napojów alkoholowych;
7. Kierowcy i kandydaci na kierowców;
8. Pozostała społeczność lokalna.

**ŹRÓDŁA I ZASADY FINANSOWANIA GMINNEGO PROGRAMU
PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA TERENIE GMINY WIELGIE**

1. Środki finansowe na realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii pochodzą z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.
2. Wydatki na realizację zadań własnych gminy wynikające z niniejszego programu ujmują się corocznie w planie budżetu gminy w dziale 851 – ochrona zdrowia, rozdziały 85153 – zwalczanie narkomanii i 85154 – przeciwdziałanie alkoholizmowi.
3. Dysponentem w/w środków jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wielgim realizujący z pełnomocnictwa Wójta Gminy Wielgie zadania zgodnie z przyjętym Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii oraz preliminarzem wydatków stanowiącym załącznik do niniejszego programu.

**ZADANIA GMINNEGO PROGRAMU W ZAKRESIE PROFILAKTYKI
I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII**

Zadanie 1.

Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacji dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem, współuzależnionych oraz osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

1. Działalność punktu informacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin.
2. Działalność punktów konsultacyjnych w miarę potrzeb.
3. Wsparcie finansowe działalności Telefonicznego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” oraz rozpowszechnianie informacji na ten temat
4. Popularyzowanie informacji o telefonie zaufania: „Pomarańczowa linia” dla rodziców dzieci, które używają narkotyków.
5. Współdziałanie z placówkami służby zdrowia oraz z innymi instytucjami świadczącymi pomoc w zakresie leczenia i rehabilitacji osób uzależnionych, współuzależnionych, dzieci z rodzin patologicznych oraz osób dotkniętych przemocą w rodzinie.
6. Podnoszenie kwalifikacji osób zajmujących się profilaktyką uzależnień, członków GKRPA, pełnomocnika, realizatorów szkolnych programów profilaktycznych.

Zadanie 2

Udzielanie pomocy rodzinom, w których występują problemy uzależnień, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

1. Monitorowanie sytuacji w rodzinach, w których dochodzi do przemocy, a w przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa, poinformowanie o tym odpowiednich służb.
2. Podejmowanie czynności wobec osób z problemem alkoholowym poprzez:
 - prowadzenie rozmów motywujących do podjęcia leczenia odwykowego przez osoby mające problem z uzależnieniem,
 - finansowanie badań wykonywanych przez biegłych sądowych w celu wydania opinii o stopniu uzależnienia,
 - sporządzanie wniosków do Sądu Rejonowego w Lipnie w celu ustalenia sposobu leczenia odwykowego,
 - świadczenie pomocy organizacyjnej osobom uzależnionym w okresie podjętego leczenia.
3. Koordynowanie działań dotyczących pomocy osobom uzależnionym oraz ich rodzinom przez współpracę z Policją, GOPS, przedstawicielami służby zdrowia, kuratorem.
4. Informowanie osób uzależnionych oraz członków ich rodzin o możliwościach uzyskania pomocy psychospołecznej i prawnej.

Zadanie 3

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i przemocy, w szczególności dla dzieci i młodzieży.

1. Diagnozowanie zjawisk występowania problemów uzależnień na terenie gminy.
2. Prowadzenie świetlic profilaktyczno – wychowawczych w Wielkiem, Czarnem i Zadusznikach, których głównym zadaniem jest profilaktyka wszelkiego rodzaju uzależnień skierowanych nie tylko do dzieci z grup ryzyka, ale również nim zagrożonych.
3. Prowadzenie działań profilaktycznych wobec dzieci i młodzieży w tym:
 - wspieranie alternatywnych form spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież,
 - wspieranie lokalnych imprez promujących zdrowy, trzeźwy styl życia,
 - finansowanie przedstawień i programów profilaktycznych dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjum z terenu gminy Wielgie,
 - dofinansowanie programów oraz imprez zawierających treści profilaktyczne dotyczące uzależnień kierowanych do dzieci, młodzieży m.in. z rodzin zagrożonych patologią, alkoholizmem,
 - organizowanie pogadarek na temat uzależnień dla dzieci i młodzieży szkolnej,
 - dofinansowanie szkoleń, kursów w zakresie pracy profilaktycznej z dziećmi, młodzieżą oraz umiejętności prowadzenia zajęć profilaktycznych organizowanych dla nauczycieli, pedagogów,
 - zorganizowanie wypoczynku letniego dla dzieci z rodzin alkoholowych i zagrożonych patologiami połączonego z zajęciami profilaktycznymi.
4. Zakup materiałów niezbędnych do realizowania przedsięwzięć programu.
5. Promowanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież, poprzez wspieranie imprez sportowych, kulturalnych, edukacyjnych i zdrowotnych.
6. Podejmowanie działań o charakterze edukacyjnym skierowanych do rodziców – prelekcje dotyczące uzależnień wśród młodzieży i dorosłych, „wywiadówka profilaktyczna”.
7. Podejmowanie działań na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców i bezpieczeństwa w miejscach publicznych w tym:
 - prowadzenie działań edukacyjnych wśród kierowców i kandydatów na kierowców z wykorzystaniem materiałów edukacyjnych,
 - nawiązanie współpracy z policją w celu zwiększenia liczby kontroli kierowców pod względem trzeźwości oraz dystrybucja materiałów edukacyjnych,
 - wdrażanie wspólnie z policją działań, które zmniejszą zjawisko spożywania napojów alkoholowych na terenie kąpielisk znajdujących się na terenie gminy.

8. Aktywny udział w lokalnych i ogólnopolskich kampaniach profilaktycznych i edukacyjnych dotyczących alkoholu, narkotyków i przemocy.

9. Wspieranie organizowanych sympozjów, konkursów, happeningów i innych imprez promujących zdrowy styl życia wolny od nałogów.

10. Objęcie zajęciami edukacyjnymi grupy osób i zawodów realizujących zadania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii,

11. Prowadzenie medialnego systemu informacji o działaniach podejmowanych na terenie gminy w zakresie i przeciwdziałania uzależnieniom poprzez umieszczanie informacji w lokalnej gazecie.

Zadanie 4

Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie.

Współpraca z organizacjami pozarządowymi i innymi jednostkami pożytku publicznego w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.

Zadanie 5

Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego

1. Opiniowanie wydawania zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych -
- zgodność lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałami rady gminy.
2. Kontrola placówek handlowych w zakresie przestrzegania ustawy o wychowaniu w trzeźwości.
3. Cofanie zezwoleń w przypadku nieprzestrzegania zasad obrotu napojami alkoholowymi, a w szczególności sprzedaży alkoholu osobom nieletnim i nietrzeźwym oraz powtarzającego się w miejscu sprzedaży lub najbliższej okolicy zakłócenia porządku publicznego zgodnie z art. 14 i 15 ustawy.
4. Podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych mających na celu wyegzekwowanie konsekwentnego przestrzegania zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości dotyczących zasad obrotu napojami alkoholowymi.

**ZADANIA I ZASADY WYNAGRADZANIA
CZŁONKÓW KOMISJI DS. ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
ALKOHOLOWYCH**

I. Do zadań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych należy:

- a) inicjowanie działań w zakresie realizacji zadań własnych gminy związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych,
- b) podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego,
- c) opiniowanie wydawania zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych -
- zgodność lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałami rady gminy,
- d) kontrola przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu i poza miejscem sprzedaży.

II. Ustala się następujące zasady wynagradzania Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

1. Przewodniczącemu oraz członkom komisji, za wyjątkiem pracowników zatrudnionych na umowę o pracę w Urzędzie Gminy, GOPS przysługuje wynagrodzenie w wysokości – 70 zł brutto za:
 - a) udział w posiedzeniu Komisji
 - b) udział w czasie rozmów z osobami wezwanymi
 - c) udział w kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych.
2. Warunkiem otrzymania wynagrodzenia jest sporządzenie protokołu oraz podpisanie listy obecności.
3. Rezygnację z przysługującego wynagrodzenia należy złożyć na piśmie.
4. Wynagrodzenie w kwocie 70 zł dla członka komisji stanowi wynagrodzenie dzienne bez względu na ilość odbytych posiedzeń i wyjazdów.
5. Przewodniczącemu oraz członkom komisji należy się zwrot kosztów podróży, jeżeli wyjazd związany jest z realizacją gminnego programu.

POSTANOWIENIA KOŃCOWE

Przedstawiony Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2012 rok obejmuje działania służące realizacji pięciu podstawowych zadań własnych gminy, które są nakierowane na zmiany postaw w społeczności lokalnej, a w szczególności wśród dzieci i młodzieży.

Niniejszy program jest dokumentem otwartym na modyfikacje i nowe propozycje na każdym etapie jego realizacji, w zależności od potrzeb, możliwości finansowych i organizacyjnych.